

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Procedure beëindiging ontheffing

In opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Procedure beëindiging ontheffing

Inhoud

Procedure beëindiging ontheffing	1
1. Inleiding / leeswijzer.....	2
2. Beëindigen van een ontheffing	2
2.1 Aanleidingen uit de AMvB.....	2
2.2 Procedure Intrekking of wijziging ontheffing	3
2.3 Trigger: intrekkingverzoek van ontheffinghouder	4
2.4 Trigger: jaarlijkse voortgangsrapportage / constatering tussentijds	4
2.5 Trigger: een mededeling of klacht van deelnemers aan een experiment.....	4
2.6 Trigger: de evaluatie na 4 jaar en drie maanden	4
2.7 Trigger: veranderingen van het wettelijk kader	5
2.8 Trigger: de periode dat de ontheffing geldig is verloopt	5
3. Evaluatie van het project.....	5
3.1 Evaluatie bij beëindiging van de ontheffing voordat de ontheffing operationeel geworden is ...	5
3.2 Beëindiging van de ontheffing na 4 jaar en 3 maanden na bekendmaking besluit en nadat de ontheffing operationeel geworden is.....	5
3.3 voortgangsrapportage na vier jaar en drie maanden	6
4. Een voorziening voor als de ontheffing in de toekomst wordt beëindigd.....	6

Versiedatum: 2021-07-26

1. Inleiding / leeswijzer

Dit document beschrijft de procedure voor het beëindigen van een ontheffing die is verleend op grond van de experimentenregeling van 2015-2018. De bijbehorende AMvB vindt u op <https://wetten.overheid.nl/BWBR0036385/2015-04-01>

In dit document gaan we in hoe we omgaan met verenigingen die een ontheffing van RVO hebben ontvangen. Het kan zijn dat het betreffende project al operationeel is geworden of nog niet. Als een ontheffing wordt ingetrokken, dan valt het project – per definitie – onder het toezicht (en handhaving) van de ACM.

Er zijn twee typen ontheffingen afgegeven

- A. Groot experiment;
- B. **Projectnet.**

Bij een groot experiment ziet een ontheffing op het mogen leveren van elektriciteit aan leden. Voor een **projectnet** speelt ook het beheer van een particulier elektriciteitsnetwerk. Omdat sommige acties speciaal voor **projectnetten** zijn bedoeld is **projectnet** in het document rood gemaakt.

We gaan in op situaties dat RVO tot de conclusie komt dat een ontheffing tussentijds moet worden ingetrokken omdat de initiatiefnemer niet aan de voorwaarden voldoet. Er zijn verscheidene “situaties” waarin de ontheffing zich kan bevinden op het moment dat RVO de ontheffing besluit te gaan intrekken. Die situaties worden uitgewerkt in hoofdstuk 2.

Bij een project-beëindiging is een evaluatie noodzakelijk. Hoe die moet worden opgesteld is beschreven in hoofdstuk 3.

De ontheffing is maximaal 10 jaar operationeel. Na deze termijn geldt dan de regelgeving van dat moment. Op basis van de AMvB artikel 7 lid 1 sub x en sub y moet de ontheffinghouder voorzieningen treffen om haar taken als leverancier en – indien dat aan de orde is – als netbeheerder over te dragen. Dat betekent dat de ontheffinghouder in een procedure moet hebben vastgesteld hoe zij de taken gaat overdragen. RVO dient erop toe te zien dat deze plannen voldoende kwaliteit hebben. Dit werken we uit in hoofdstuk 4.

Indien elke ontheffinghouder voldoet aan hetgeen in hoofdstuk 4 is bepaald, dan worden de procedures uit hoofdstuk 2 veel eenvoudiger. Er ligt tenslotte al een plan van aanpak gereed.

2. Beëindigen van een ontheffing

2.1 Aanleidingen uit de AMvB

Er zijn diverse aanleidingen en situaties waarin RVO kan besluiten dat zij de ontheffing wil beëindigen. In artikel 9 van de AMvB is dit als volgt beschreven:

Onze Minister kan een ontheffing wijzigen, nieuwe voorschriften en beperkingen aan de ontheffing verbinden of de ontheffing intrekken indien:

- a. de houder van de ontheffing dit verzoekt;
- b. de voorwaarden voor de ontheffing, de bij de ontheffing opgenomen voorschriften of de bij de ontheffing opgelegde beperkingen niet worden nagekomen;

- c. de krachtens dit besluit in afwijking van de wet van overeenkomstige toepassing verklaarde bepalingen niet worden nagekomen of de bepalingen van de wet die van toepassing zijn niet worden nagekomen;
- d. de verstrekte gegevens zodanig onjuist of onvolledig blijken te zijn dat op de aanvraag een andere beslissing zou zijn genomen, indien bij de beoordeling daarvan de juiste gegevens bekend waren geweest;
- e. de houder van de ontheffing niet langer in staat wordt geacht de activiteit waarvoor ontheffing is verleend of de in de ontheffing opgenomen voorschriften na te komen;
- f. de transportzekerheid van elektriciteit in een net in gevaar is;
- g. de leveringszekerheid van elektriciteit in een net in gevaar is;
- h. zich een nieuw feit voordoet dat, indien dat feit voorzien was bij de beoordeling van de aanvraag dit feit geleid zou hebben tot weigering van de ontheffing;
- i. na een termijn van ten minste vier jaar en drie maanden na het verlenen van de ontheffing blijkt dat het project geen of slechts een geringe bijdrage levert aan ontwikkelingen als bedoeld in artikel 7a, tweede lid, van de wet;
- j. in verband met verandering van de wet, gewijzigde omstandigheden of gewijzigde inzichten de bescherming van de belangen met het oog waarmee bij de ontheffing rekening wordt gehouden, zwaarder moeten wegen dan het belang van betrokkenen bij een ongewijzigd besluit.

2.2 Procedure Intrekking of wijziging ontheffing

Indien er een situatie of aanleiding is zoals omschreven onder b t/m j dan kan RVO de ontheffing wijzigen of intrekken. In alle gevallen kan het gaan om een groot experiment (levering) of een **projectnet** (netbeheer en levering). De procedure rond levering zijn dus van toepassing op alle ontheffingen (groot experiment of **projectnet**) en die voor netbeheer alleen voor **projectnetten**.

De **te volgen procedure** is afhankelijk van de precieze ontheffing en de voorwaarden daaruit. Daarom moet er – op detailniveau veel overleg zijn met de betrokken actoren.

Afgezien van deze details is de procedure als volgt:

- 1) RVO start de procedure om de ontheffing te wijzigen of in te trekken.
- 2) RVO toetst of al aan de voorwaarden (uit E-wet) is voldaan, zodat project zonder ontheffing verder kan.
- 2) RVO neemt contact op met de ontheffinghouder en geeft aan dat de ontheffing mogelijk moet worden ingetrokken of gewijzigd. RVO vraagt om een herstelactie van de ontheffinghouder.
- 3) RVO informeert ACM over de mogelijke intrekking of wijziging.
- 4) Bij een lopend experiment (project) vraagt RVO aan de ontheffinghouder om de procedure die al beschikbaar is (zie hoofdstuk 4) in gang te zetten.

Is de procedure (hoofdstuk 4) nog onvoldoende uitgewerkt? Dan vraagt RVO aan de ontheffinghouder om een plan van aanpak, inclusief termijnen. Dit plan van aanpak wordt, samen met betrokken derden, uitgewerkt.

- 5) RVO informeert de ACM en de betreffende netbeheerder over de mogelijke intrekking.

6) RVO beoordeelt het herstelplan en neemt een besluit en zendt, zo nodig, een intrekkingbrief (neemt een redelijke termijn op).

7) Ontheffinghouder kan bezwaar en beroep aantekenen.

Bij elke beëindiging van een ontheffing moet een eindevaluatie worden geschreven door de ontheffinghouder.

2.3 Trigger: intrekkingverzoek van ontheffinghouder

Indien een ontheffinghouder verzoekt de ontheffing in te trekken, dan voert RVO twee controles uit:

- 1) Levert een directe intrekking een situatie op die niet voldoet aan de bepalingen in de elektriciteitswet (is de ontheffing operationeel)?
- 2) Indien er nog issues zijn die opgelost moeten worden voordat de intrekking voldoet aan elektriciteitswet dan wordt er per casus naar oplossing gezocht.

2.4 Trigger: jaarlijkse voortgangsrapportage / constatering tussentijds

Jaarlijks vraagt RVO een voortgangsrapportage op van elke ontheffinghouder. Ook kunnen er – via andere contactmomenten - signalen worden opgevangen dat het projectplan is gewijzigd, waardoor mogelijk niet meer aan de voorwaarden van de ontheffing wordt voldaan. Er zijn diverse criteria die aanleiding zouden kunnen zijn voor het heroverwegen van een ontheffing.

In dit geval wordt getoetst op een eventuele wijziging van het projectplan (ten opzichte van het plan op grond waarvan de ontheffing is verleend). In de voorgaande lijst vanuit de AMvB gaat het om het criterium b tot en met criterium h. De vragen voor deze voortgangsrapportage kunnen op grond van deze criteria worden gesteld.

2.5 Trigger: een mededeling of klacht van deelnemers aan een experiment

Zodra wij een klacht of concrete signalen ontvangen, onderzoeken we wat er precies aan de hand is.

Als een ontheffinghouder zich niet aan de voorwaarden houdt van zijn ontheffing dan nemen wij contact op met de ontheffinghouder en geven wij een waarschuwing. Dit kan via een gesprek en/of een formele brief. Dit kan een snelle methode zijn om ervoor te zorgen dat de ontheffinghouder zijn handelswijze aanpast. Mocht de ontheffinghouder hier geen gehoor aan geven dan heeft RVO de mogelijkheid om de ontheffing in te trekken. Het project heeft dan geen ontheffing meer en moet dan voldoen aan de E-wet. Het toezicht wordt dan overgenomen door Autoriteit Consument & Markt.

2.6 Trigger: de evaluatie na 4 jaar en drie maanden

In de regeling is naast de jaarlijkse evaluatie een extra evaluatiepunt ingebouwd (art 9 lid i). RVO kan een ontheffing wijzigen, nieuwe voorschriften en beperkingen aan de ontheffing verbinden of de ontheffing intrekken als na een termijn van tenminste 4 jaar en drie maanden na verlening blijkt dat een project slechts een geringe bijdrage levert aan de ontheffingsdoelen. RVO zal een toets uitvoeren of een project nog steeds werkt aan een projectplan waarbij het gebruik van de ontheffing onderdeel van is.

Het kan zijn dat RVO tot de conclusie komt dat het (aangepaste) plan dat ook zonder ontheffing kan worden uitgevoerd. In dat geval is een ontheffing op basis van de AMvB overbodig en wordt de ontheffing ingetrokken.

2.7 Trigger: veranderingen van het wettelijk kader

Wijzigingen in de wetgeving kunnen aanleiding zijn voor het intrekken van een ontheffing. RVO gaat dit op dezelfde manier toepassen als bij de trigger uit paragraaf 2.3.

De wetswijziging waarvan nu al duidelijk is dat die een rol speelt in deze trigger is de introductie van de nieuwe Energiewet. In het concept van deze wet is een overgangsartikel voor de huidige experimentenregeling opgenomen, waardoor de bestaande ontheffingen uit de elektriciteitswet een gelijke strekking krijgen in de energiewet. De meest recente versie van de concept energiewet staat [hier](#). Als de energiewet is aangenomen is die te vinden via www.wetten.nl.

Bij (deze) wetswijziging zal RVO moeten achterhalen welke gevolgen deze wijziging heeft voor de ontheffinghouders. Er zijn diverse uitkomsten van deze toets mogelijk, bijvoorbeeld:

Door de wetswijziging is de ontheffing niet meer noodzakelijk om het (actuele) projectplan te vervolgen. Als hetzelfde plan ook uitvoerbaar is zonder ontheffing dan kan de uitkomst zijn dat RVO de ontheffing gaat intrekken, vergelijkbaar met wat is besproken in paragraaf 2.3.

2.8 Trigger: de periode dat de ontheffing geldig is verloopt

Elke ontheffing heeft een maximale periode dat zij operationeel mag zijn. Deze periode is in het betreffende besluit opgenomen. Meestal gaat het om een periode van 10 jaar. Is de gekozen werkwijze ondertussen gelegaliseerd in de regelgeving van dat moment, dan volstaat een eenvoudige intrekking. Dit is vergelijkbaar met de hierboven beschreven situatie van “trigger 2.7”.

3. Evaluatie van het project

Volgens artikel 16 van de AMvB moet elk project, na afronding (en/of intrekking) en na vier jaar en drie maanden worden beoordeeld op de criteria uit de elektriciteitswet (artikel 7a). Dit betekent dat als een ontheffing wordt beëindigd, er een verslag moet worden opgesteld door de (oud) ontheffinghouder. Dit verslag (van de ontheffinghouder) moet beschikbaar zijn uiterlijk 3 maanden na de beëindiging van de ontheffing.

3.1 Evaluatie bij beëindiging van de ontheffing voordat de ontheffing operationeel geworden is

De volgende vragen kunnen als handvat dienen om de evaluatie te schrijven door de ontheffinghouder waarvan de ontheffing NIET operationeel is:

1. Hoe heeft de ontheffing bijgedragen aan de gedachtenvorming over de vraag hoe u de energietransitie kunt versterken? Welke conclusies heeft u getrokken?
2. Welke overwegingen hebben ertoe geleid dat de ontheffing niet in gebruik genomen is?
3. Welke leerervaringen heeft u gehad, die relevant zijn voor de energietransitie en voor de bijdrage van energiegemeenschappen hierin?
4. Wat mist u (naast de ontheffing) waarmee u geholpen zou zijn om sneller of beter de energietransitie te helpen?
5. Vragen art 16 zijn niet relevant, omdat het project niet operationeel is geweest.

3.2 Beëindiging van de ontheffing na 4 jaar en 3 maanden na bekendmaking besluit en nadat de ontheffing operationeel geworden is

De meeste projecten die hun ontheffing operationeel hebben gemaakt zullen pas hun ontheffing laten beëindigen als de termijn die aan de ontheffing is gekoppeld verlopen is. Het kan echter ook,

om uiteenlopende redenen, eerder gebeuren. RVO dient – direct na de bevestiging van de beëindiging van de ontheffing – een verzoek tot het schrijven van deze evaluatie te verzenden.

De volgende vragen kunnen als handvat dienen om de evaluatie te schrijven:

1. Hoe heeft de ontheffing bijgedragen aan de gedachtenvorming over de vraag hoe u de energietransitie kunt versterken? Welke conclusies heeft u getrokken?
2. Welke leerervaringen heeft u gehad, die relevant zijn voor de energietransitie en voor de bijdrage van energiegemeenschappen hierin?
3. Wat mist u (naast de ontheffing) waarmee u geholpen zou zijn om sneller of beter de energietransitie te helpen?
4. Hoe heeft de ontheffing bijgedragen aan de doelen zoals verwoord in de elektriciteitswet artikel 7a, 2^e lid?¹
5. Welke argumenten zijn er om (eventueel) de termijn die in de ontheffing is opgenomen te heroverwegen? Wat is er nog te leren?
6. Is het aandeel duurzame energie van het totale eindverbruik van energie bij de afnemers die deelnemen aan het project vergroot? (AMVB art. 16 lid 3 sub a)
7. Heeft het project geleid tot een significant mindere belasting van het net? (AMVB art. 16 lid 3 sub b)
8. In welke mate zijn de afnemers tevreden over de geleverde diensten en in hoeverre blijkt dat uit een afname van het percentage afnemers in vergelijking met het totaal aantal afnemers in het betrokken gebied of verandering van het aantal afnemers? (AMVB art. 16 lid 3 sub c)

3.3 voortgangsrapportage na vier jaar en drie maanden

RVO zal na verloop van bovengenoemde periode (vier jaar en drie maanden) een verzoek moeten verzenden aan de ontheffinghouder om de voortgangsrapportage te schrijven. Hetzelfde geldt na het verstrijken van de periode waarvoor de ontheffing is afgegeven, of zelfs na een tussentijdse intrekking van de ontheffing. RVO dient – na beëindiging van de ontheffing – een verzoek te zenden voor het schrijven van deze evaluatie.

De vragen uit paragraaf 3.2 kunnen als handvat dienen om de voortgangsrapportage te schrijven indien de ontheffing operationeel is. Is de ontheffing (nog) niet operationeel, dan zijn de vragen uit paragraaf 3.1 relevant. In dit laatste geval dient ook de volgende vragen te worden gesteld:

- Wat is de reden dat de ontheffing nog niet in gebruik genomen is?
- Wanneer wordt, naar de huidige planning, de ontheffing ongeveer in gebruik genomen?
- Is de ontheffing nog steeds onderdeel van uw plan?

4. Een voorziening voor als de ontheffing in de toekomst wordt beëindigd.

Aan elk experiment komt een einde. Dit einde kan tussentijds zijn, zoals beschreven in hoofdstuk 2 maar ook kan het experiment aan haar einde komen als de periode waarop de ontheffing is bepaald (meestal 10 jaar) verloopt, terwijl de opzet van het experiment niet zonder ontheffing kan worden

¹ De tekst van dit artikel luidt: Er kan uitsluitend toepassing worden gegeven aan het eerste lid indien het experiment bijdraagt aan ontwikkelingen op het gebied van de productie, het transport en de levering van decentraal opgewekte duurzame elektriciteit, of elektriciteit opgewekt in een installatie voor warmtekrachtkoppeling en past binnen verantwoorde financiële kaders van het Rijk.

voortgezet. Om deze beëindiging soepel te laten verlopen zal de ontheffinghouder zich moeten voorbereiden op wat er dan moet worden gedaan, om weer binnen de wettelijke kaders te komen, maar nu zonder ontheffing. Deze voorbereiding wordt beschreven in de AMvB artikel 7 lid 1, sub x en y. Hiermee wordt gegarandeerd dat elke ontheffinghouder waarvan de ontheffing operationeel is weet wat haar te doen staat op het moment dat een ontheffing wordt beëindigd. Het maakt voor deze procedure niet uit of deze beëindiging tussentijds of aan het einde van de ontheffing periode (meestal na 10 jaar) plaatsvindt.

Elke ontheffinghouder moet een plan/voorziening/procedure opstellen. Deze procedure kan worden beschreven naar analogie van de gekozen werkwijze bij “vrije leverancierskeuze / derdentoegang”. Voor een groot experiment gaat het om een procedure om de leden naar een andere leverancier te begeleiden. Voor een **projectnet** moet ook een procedure (inclusief rolverdeling tussen ontheffinghouder, regionale netbeheerder en eventuele adviesbureaus) voor de overdracht van het **projectnet** worden beschreven (let op contactpersonen en rollen van alle betrokkenen). Bij het uitvoeren van deze procedure moet er voor gezorgd worden dat het beheer van het **projectnet** wordt overgenomen door de relevante regionale netbeheerder.

Omdat deze procedure wordt gebruikt bij de beëindiging van de ontheffing zal de ontheffinghouder deze procedure moeten aansluiten bij de eisen van ACM voor een situatie zonder ontheffing. Dit betreft vooral het specificeren van die situaties waarbij RVO ACM moet informeren.

De volgende zaken moeten worden vastgelegd in dit plan:

- a. Een overzicht van de stappen die moeten worden gevolgd om tot een legale situatie zonder ontheffing te komen;
- b. Per processtap: taakverdeling tussen de actoren, samen met de betreffende contactpersonen. Denk hierbij aan de taken/verantwoordelijkheden van de PV-partij/leverancier, de regionale netbeheerder, de ontheffinghouder, RVO, ACM en de belastingdienst. Voorgaande lijst is mogelijk niet uitputtend;
- c. Afgesproken termijnen waarop de verschillende stappen uit het plan worden uitgevoerd.

Dit is een publicatie van:

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL Den Haag
Postbus 93144 | 2509 AC Den Haag
T +31 (0) 88 042 42 42
F +31 (0) 88 602 90 23
E klantcontact@rvo.nl
www.rvo.nl

Deze publicatie is tot stand gekomen in opdracht van het het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

© Rijksdienst voor Ondernemend Nederland | augustus 2021

Publicatienummer: RVO-177-2021/RP-DUZA

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) stimuleert duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. Met subsidies, het vinden van zakenpartners, kennis en het voldoen aan wet- en regelgeving. RVO werkt in opdracht van ministeries en de Europese Unie.

RVO is een onderdeel van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.